

учреждения культуры клубного типа. Базовая сеть учреждений сферы культуры и искусства включает библиотеки, музеи, галереи, архивы, цирки, культурные центры, заповедники, выставочные залы, театры, филармонии, концертные организации, творческие коллективы, киностудии, кинотеатры, клубные учреждения, учебные заведения культуры и искусства, школы эстетического воспитания и студии, парки культуры и отдыха. Сочетание перечисленных заведений формирует на территории региона пункты, центры, кусты, узлы культуры и искусства. Приведены основные проблемы и перспективные направления дальнейших общественно-географических исследований сферы культуры и искусства региона.

Ключевые слова: сфера культуры и искусства, регион, геопроостранственная организация, исследование, обслуживание населения, территориальная система, творческие связи, заведение.

Summary:

Serhij Zadvornyj. THE MAIN DIRECTIONS OF HUMAN GEOGRAPHY RESEARCH OF THE CULTURAL AND ARTISTIC AREA OF THE REGION.

In the article highlights the current issues of human geography research of the cultural and artistic area of the region. The essence of social phenomena such as culture and the arts and their role in regional socio-economic development have been considered. Analyzed the modern legal framework of Ukraine in the area of culture and art. Conducted a retrospective review of the human geography research of spiritual and material culture. From the standpoint of a systematic approach defines the notion of "cultural and artistic area of the region". Based on the Classification of Economic Activities presented component structure of the industry and given modern dynamic and promising its subsectors. Considering the features of the geospatial organization of culture and art of the region highlighted its territorial systems such as: elementary, basic, bush (intradistrict), urban (intradistrict), district, neighborhoods (interdistrict), urban (intraregional), regional. Accentuated attention on the importance of creative relations between territorial public entities. Limiting the primary form of geospatial organization stands researched cultural institution the vast majority of these cultural institutions are clubs. Basic network of cultural and artistic areas include libraries, museums, galleries, archives, circuses, cultural centers, reserve, exhibition halls, theatres, philharmonics, concert organizations, art collectives, studios, theatres, clubs, schools of art and culture, aesthetic schools and studios, parks and recreation. The combination of these institutions in the region forms the cultural and artistic points, centers, bushes, units. Presented the basic problems and promising directions for further human geography research area.

Key words: cultural and artistic area, region, geospatial organization, research, public service, territorial system, creative relations, institution.

Рецензент: проф. Заставецька О.В.

Надійшла 29.04.2014р.

УДК 911.3

Тетяна КАРПА

ГЕОГРАФІЯ ВИБОРЧИХ СИСТЕМ

Кожна держава, виходячи зі своїх соціокультурних особливостей розвитку, визначається із типом власної виборчої системи та якомога більше пристосовує її до політико-соціальних цілей. Вибір виборчої системи є одним з найважливіших інституційних рішень будь-якої демократичної країни. Виборча система може бути випадковою або результатом незвичайного поєднання обставин, популярної течії чи історичної особливості. На неї має сильний вплив також минуле і впливові сусідні держави. Конкретна виборча система ефективно впливає на майбутнє політичного життя країни.

Виборчу систему можна сконструювати так, щоб забезпечити просторове представництво, встановити систему політичних партій, забезпечити представництво регіональних меншин, щоб стало можливим співробітництво в багатосторонньому суспільстві.

Сьогодні в Україні ще не існує оптимального варіанту виборчої системи, який би, з одного боку, стимулював розвиток багатопартійності, а з іншого – сприяв підвищенню як демократичності, так і ефективності політичної системи. Українське виборче законодавство перебуває у постійному динаміці. Фахівці-політологи прогнозують різні сценарії розвитку виборчої системи, серед яких можливим є і подальше застосування невикористаних переваг однієї із систем. Ефективність виборчої системи в країні визначається насамперед визнанням з боку суспільства результатів виборів

Ключові слова: геопросторова організація виборчих систем, варіантність виборчих систем, принцип народовладдя.

Актуальність теми. В сучасних умовах, коли вибори в Україні стають не тільки регулярним, а й не регулярним проце-

сом, особливо вагомою та актуальною залишається проблема виборів і характеристики виборчих систем, їх елементів, пози-

тивних рис та недоліків, політичних наслідків, диференціація суспільства у просторі за виборчими процедурами пов'язаними із формуванням органів політичної влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над даною тематикою працювало чимало вчених та науковців, серед яких велику увагу приділив Р. Дж. Джонсон автор книги "Географія і географи: Нариси розвитку англо-американської соціальної географії", з сучасних вчених – Ю. Шведа у своїй праці "Політичні наслідки виборчих систем: теорія та зарубіжна практика" та А. Білоус "Виборчі системи: світовий досвід на українському ґрунті" [1].

Викладення результатів дослідження. Виборча система може бути випадковою або результатом незвичайного поєднання обставин, популярної течії чи історичної особливості, на неї має сильний вплив також минуле і впливові сусідні держави. Українське виборче законодавство перебуває у постійному динамічному русі. Сьогодні в Україні ще не існує оптимального варіанту виборчої системи, який би з одного боку, стимулював розвиток багатопартійності, а з іншого – сприяв підвищенню як демократичності, так і ефективності політичної системи.

Метою роботи є узагальнення знання про геопросторову організацію формування та функціонування виборчих систем у світі та Україні зокрема. Характеристика виборчих систем, їх елементів, позитивних рис та недоліків, політичних наслідків. Вивчення проблеми функціонування виборчих систем, їх вплив на організацію державного управління та розробка політичної стабільності держави. Аналіз географічного розмежування країн: де діє пропорційна система, та країн, де застосовується система відносної більшості.

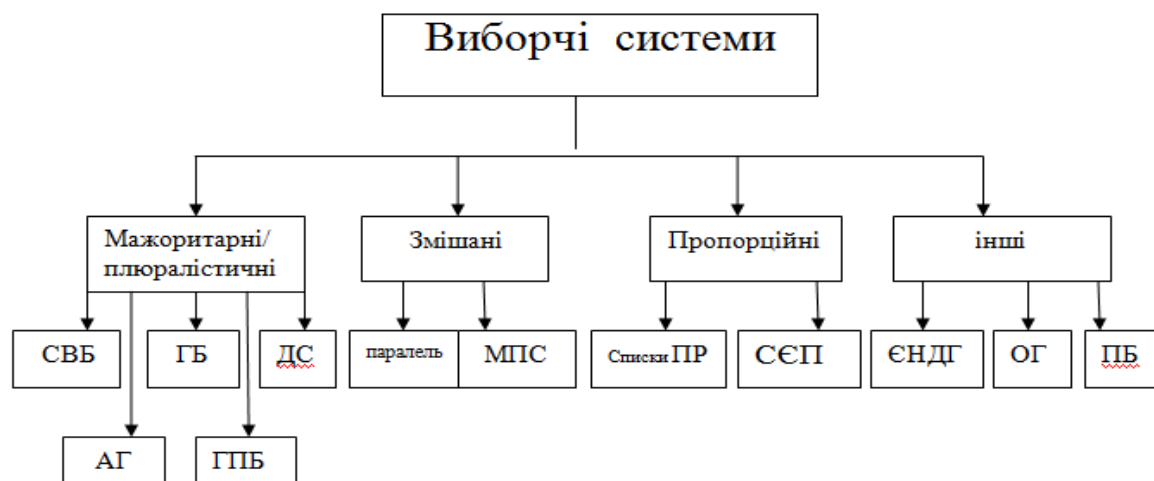
Виборча система – це сукупність передбачених законом виборчих процедур, які пов'язані із формуванням органів політичної влади. Виборчі процедури, такі як: об'єднання виборчих цензів, порядок голосування, реєстрації кандидатів у депутати та голосування, способи ведення передви-

борчої агітації, процедури контролю за виборчим процесом, механізми відповідальності за виборчим процесом, відповідальність за порушення виборчого законодавства, тощо.

Поняття "виборча система" уживається також і в іншому значенні, як спосіб розподілу депутатських мандатів між кандидатами залежно від результатів голосування, як спосіб переведення голосів виборців в мандати депутатів та владні посади. Певна виборча система обирається правлячою елітою і суспільством, спираючись на особливості історико-політичного розвитку держави, традиції формування органів влади, політичну культуру суспільства, співвідношення політичних сил в державі та ін.

Вчені нараховує в світі приблизно 350 типів виборчих систем. Кожна з них характеризується своїми ознаками: способом територіального угруповання виборців, кількістю голосів у кожного виборця, кількістю представників, що обираються від кожного округу та ін. Найкращий спосіб класифікації виборчих систем – це їх групування за принципом трансформації: отриманий голос – в мандати (місця в законодавчі органи), тобто наскільки вони пропорційні. Для цього існує співвідношення голосів і мандатів, та рівень "зниклих" (втрачених) голосів. За принципом пропорційності кількості представників, що обираються від кожного округу, і кількість голосів, якими володіє кожен виборець, можна отримати структуру видів виборчих систем, представлену на рис. 1.

Сьогодні 91 країна світу використовує принцип *мажоритарних (плюралістичних) виборчих систем* (рис. 2). За цієї системою, як зазначив один із лідерів "флорентійської школи" політичних досліджень Дж. Сарторі, "переможець одержує все". Після того, як голоси віддані і підраховані, кандидати або партії, які отримали найбільшу кількість голосів, оголошуються переможцями. Однак способи досягнення цього на практиці можуть бути досить різноманітними.

- СВБ/ FPTP - Система відносної більшості
- ГБ / BV- Голосування блоком
- ГПБ /PBV- Голосування партійним блоком
- АГ / AV- Альтернативне голосування
- ДС / TRS Система голосування у два тури / двораундова система
- Паралель/ parallel- Паралельною системою
- МПС/ММР- Змішаною пропорційною системою
- списки ПР/ List PR- Система пропорційного представництва/ за партійними списками
- СЄП/STV- Система єдиного переданого голосу
- ЄНДГ/SNTV- Система єдиного непередаваного голоса
- ОГ/LV- Система обмеженого голосування
- ПБ/BC- Підрахунок Борда

Рис. 1 Види виборчих систем

В системі відносної більшості голосів – СВБ (FPTP), також відомої як мажоритарна система з одномандатними округами, переможцем є кандидат, що набрав найбільшу кількість голосів, але не обов'язково абсолютну більшість голосів. Ця система використову-

ється при виборах президента (Колумбія, Коста-Рика, Домініканська Республіка, Ісландія, США), виборах нижньої палати парламенту (Великобританія, Канада, США, Японія). Її часто називають системою "першого, хто прийшов і дістав пост" ("first past the post").

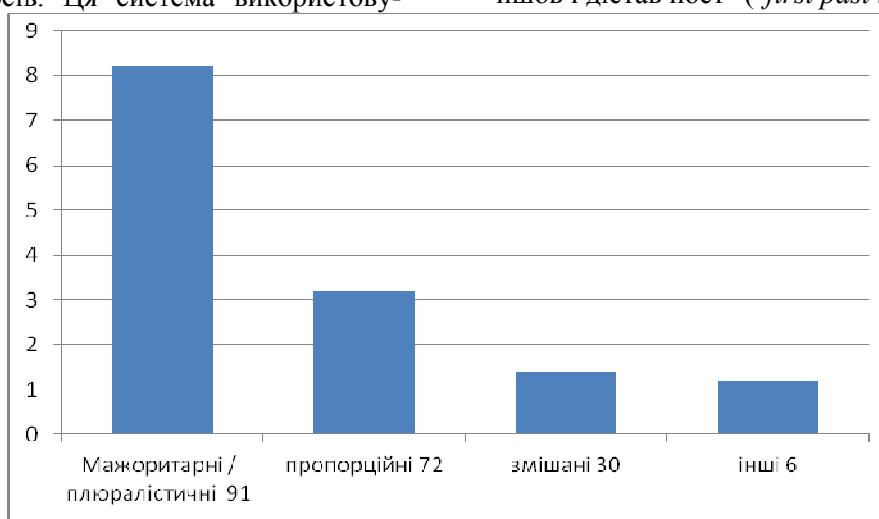

Рис. 2. Види виборчих систем: 1- кількість країн і територій

Ця система використовується в багатомандатних округах та вона перетворюється на систему голосування блоком – ГБ (BV). Кількість

голосів у виборців дорівнює кількості мандатів, і кандидати з найвищими показниками голосування отримують мандати незалежно від

відсотка набраних ними голосів. Якщо при цьому виборці голосують не за окремих кандидатів, а за партії, то дана система – *системою голосування партійним блоком* (ГПБ (РВВ)). Багатомандатна система діє, наприклад при виборах депутатів до місцевих органів влади у Великій Британії та Новій Зеландії.

Такі мажоритарні системи, як *альтернативне голосування* АГ (AV), і система голосування в два тури або *двораундова система* – ДС (TRS), орієнтовані на забезпечення того, щоб перемогли кандидати, які отримали абсолютну більшість (тобто більше 50%) голосів. Кожна з цих систем, використовує перевагу виборців (коли виборець виводить власний рейтинг усіх кандидатів), щоб визначити переможця з абсолютною більшістю голосів, якщо він не був виявлений в першому раунді голосування. Переважна система дає змогу враховувати уподобання кожного виборця, проте через складність застосовується досить рідко: на національному рівні в Ірландії та на Мальті, а також при виборах до нижньої палати парламенту Австралії.

Позитивом мажоритарної виборчої системи є те, що депутат виражає інтереси виборців свого округу. А *недоліком*, у молодих демократичних державах, передвиборні змагання відбуваються безпосередньо між кандидатами, а не політичними орієнтаціями, тому поширена практика "купівлі округу".

Рациональною основою всіх *пропорційних систем* (ПС/PR) є свідоме зниження невідповідності між часткою загальнонаціональних голосів, отриманих будь-якою партією, і її часткою парламентських місць. У 1885 р. на конференції в Антверпені, присвяченій виборам, було вперше розглянуто модель пропорційної виборчої системи. У 1889 р. її вперше було запроваджено в Бельгії [12]. На початку ХХ ст. нараховувалися 152 різновиди. Сьогодні існує більше ніж, у 60 країнах, зокрема в Австрії, Бельгії, Норвегії, Фінляндії, Швеції, Швейцарії. В багатьох країнах з пропорційною виборчою системою використовують прохідний бар'єр, або виборчий поріг. Він визначає найменшу частку голосів, яку має набрати політична партія, щоб пройти до парламенту. Вперше запроваджений у Німеччині 1963 р. На сучасному етапі він коливається від 8% у Ліхтенштейні до 0,67% – у Голландії. Метою запровадження виборчого порогу було прагнення забезпечити більшу партійну консолідацію парламенту через недопущення до парламенту партій, що мають малу кількість депутатських мандатів.

Існує дваголовних види пропорційних систем: *система голосування (пропорційного представництва) за партійними списками* – списки ПР (List PR) і *система єдиного переданого голосу* – СЕГ (STV). Вважається, що пропорційність досягається швидше при використанні системи партійних списків, коли політичні партії представляють виборцям списки своїх кандидатів на загальнонаціональному чи на регіональному рівнях. Пропорційні системи розрізняються також сферою вибору, наданого виборцям: чи здійснюють вони свій вибір між партіями, між окремими кандидатами або ж межу тими і іншими. За впливом виборців на розташування кандидатів у списку для голосування пропорційні системи ще поділяють. При застосуванні *жорстоких списків* виборець голосує за список партії в цілому використовується система у Іспанії та Україні. *Система переваги* надає можливість виборцю голосувати не лише за конкретну партію, а й робити помітку навпроти номеру того кандидата від цієї партії, якому він віддає свій голос (Фінляндія, Бельгія, Нідерланди). Система *напівжорстоких списків* передбачає можливість голосування як за списком у цілому, так і визначити переваги, помітивши або вписавши прізвища одного чи кількох кандидатів (Швейцарія, Австрія, Італія). *Система голосування з індивідуальною передачею голосу* – виборці відзначають цифрами проти прізвищ кандидатів, в якому порядку за них голосують, ранжуючи таким чином свої особисті переваги. *Система панашування* – виборець має право висловитися стосовно певної кількості кандидатів незалежно від їхньої партійної належності, "змішуючи" кандидатів від різних партій. Дана система дозволяє виборцю проголосувати за партію, що йому подобається, також віддати перевагу кандидатам з інших партій. Такий різновид пропорційної системи використовується у Швейцарії та Люксембурзі, і виборцям надане право накопичувати переваги – віддавати найбажанішим кандидатам одразу декілька голосів, таким чином ранжуючи кандидатів за ступенем переваги (рис. 3).

В Україні запроваджено варіант пропорційної виборчої системи, коли суспільство ніяким чином не може впливати на виборчі списки політичних сил, склад яких залежить від тієї чи іншої партії [8]. Найважливіша виборча система на основі закритих списків не в змозі задовольнити потреби демократичного розвитку та унеможливує в повному обсязі реалізацію принципу народовладдя.

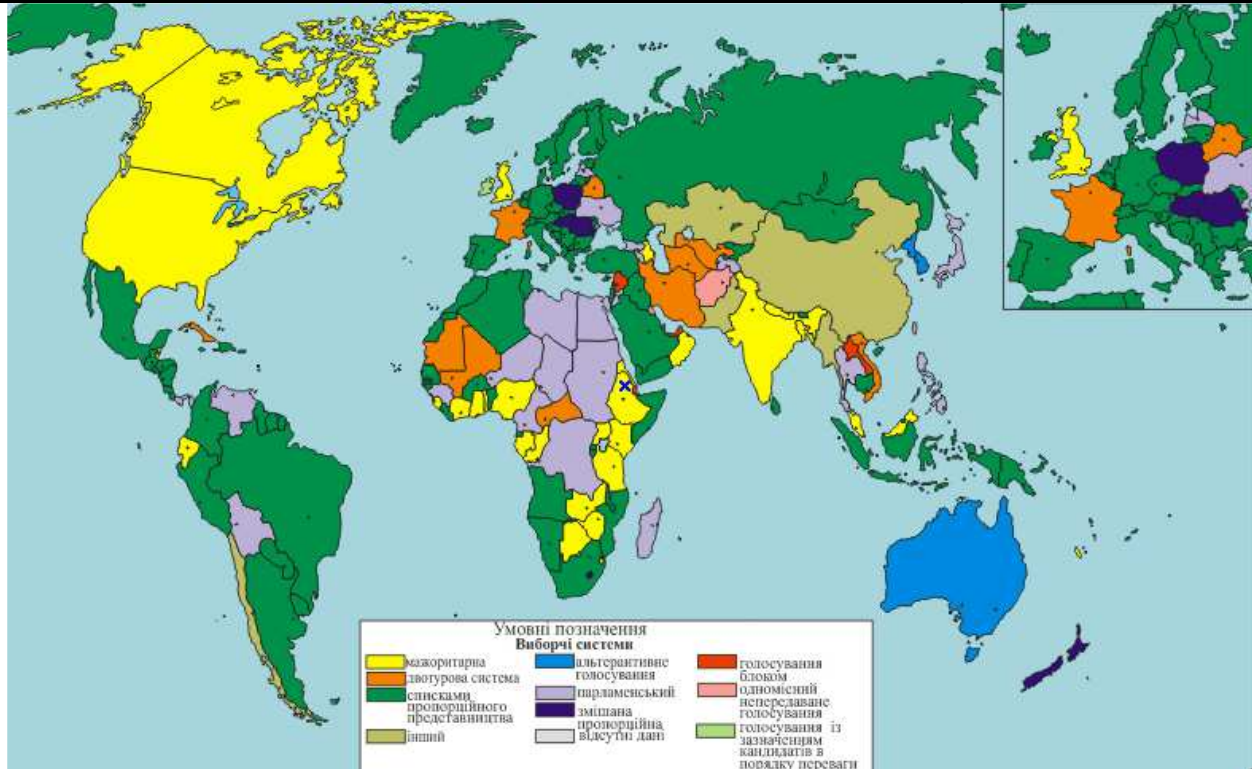

Рис. 3 Вибірчі системи країн світу

Змішані виборчі системи спрямовані на суміщення позитивних властивостей як мажоритарних (плюралістичних (або інших)), так і пропорційних систем. Застосовують їх, в Албанії, Грузії, Італії, Греції, Мексиці, Росії, Угорщині та інших країнах. Пропорції сполучення мажоритарного та пропорційного компонента при цьому може бути різними: врівноваженими – 50/50 (Росія донедавна, Україна) або з домінуванням одного з компонентів – 3/2 (Японія, Мексика). У змішаній системі присутні дві виборчі системи, що використовують різні формули, які діють паралельно. Існують дві форми змішаних систем. У тому випадку, коли результати двох видів голосування пов'язані, з тим що розподіл місць на пропорційному рівні залежить від того, що станеться з мандатами в мажоритарному (чи іншому) окрузі, і компенсується будь що виникає непропорційність, система називається змішаною *пропорційною системою* (ММР). Коли результати двох видів голосування чітко відокремлені і не залежать одне від одного в питанні розподілу місць, така система називається *паралельною системою*. Паралельна і змішана пропорційна системи були широко прийняті новими демократичними країнами в Африці та колишньому Радянському Союзі. Змішані пропорційні системи, за даними ACE Electoral knowledge Network, використовуються тільки в

семи країнах світу (Німеччині, Венесуелі, Новій Зеландії, Мексиці, Італії, Болівії та Угорщині), але охоплюють при цьому 265 мільйонів населення і представляють близько 6 % від загального числа населення планети.

Інші виборчі системи. Три системи не підлягають під жодну з вищенаведених категорій. *Система єдиного непередаваного голосу* – ЄНДГ/SNTV, *Система обмеженого голосування ОГ (LV)*, *Підрахунок Борда* Результат трансформації голосів у мандати при використанні цих систем являє собою щось середнє між пропорційністю систем пропорційного представництва і результатами мажоритарних систем. Останнім і унікальним прикладом моделі виборчої систем є модифікований підрахунок Борда (BC), який використовується в маленькій тихоокеанській країні Науру. Підрахунок Борда є преференціальною виборчою системою, в якій виборці ранжують кандидатів, як в системі альтернативного голосування. Ця система може використовуватись як в одномандатних так і в багатомандатних округах. Існує тільки один підрахунок, а преференції просто прораховують як "добрі голоси". В модифікованому підрахунку Борда, що розроблений для Науру, перша перевага рівна одному голосу, друга – половині голосу, третя – одній третій, і так далі. Все це додається і кандидат з найвищим показником оголошується перемож-

цем.

Багато виборчих системи як мажоритарні, так і пропорційні мають один рівень представництва: кожен виборець в країні голосує один раз і є одна група обраних представників (табл. 1). У однорівневої системи пропорційного представництва за партійними списками партії можуть представляти свої списки на загальнонаціональному рівні, як в Намібії та Нідерландах, або на регіональному рівні, як у Фінляндії та Швейцарії. Можливо також, що в системі є два рівні, але вона не є за своїм характером змішаною. Дворівневі пропорційні системи можуть мати і загальнонаціональні, і регіональні списки (як в ПАР) або тільки регіональні списки (як у Данії). У дворівневої мажоритарної системи Британських Віргінських островів

є представники, обрані в одномандатних округах за системою відносної більшості, і представники, обрані від островів в цілому по системі голосування блоком.

Виборчі системи з двома або більше рівнями слід відрізняти від *гібридних систем*, де частина країни обирає своїх представників, використовуючи одну виборчу систему, а інша частина країни обирає представників, використовуючи іншу виборчу систему. У Панамі близько двох третин представників обираються в багатомандатних округах при використанні системи голосування за партійними списками, а інша третина обирається в одномандатних округах за системою відносної більшості без якого б то не було змішання двох видів округів.

Таблиця 1

Варіанти системи пропорційного представництва

ВИБІР ВИБОРЦЯ			
Рівні	Закритий список	Відкритий список	Вільний вибір
Один: регіональний	Іспанія, Македонія	Латвія, Індонезія	Швейцарія, Люксембург
Один: загальнонаціональний	Намібія, Молдова	Нідерланди	
Множинний	ПАР, Ель Сальвадор	Швеція, Ісландія	

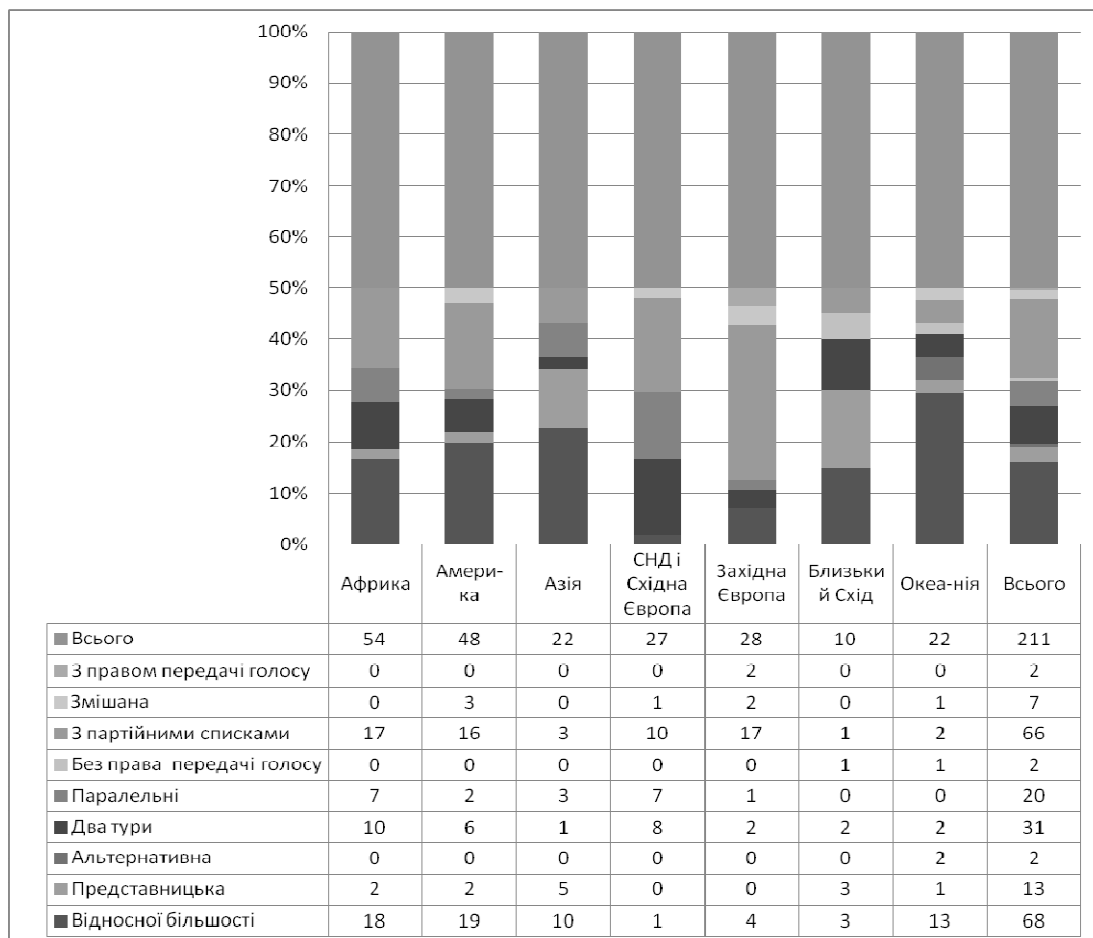

Рис. 4. Порівняння виборчих систем світу (діаграми читаються зверху в низ відповідно до умовних позначень)

Вражає географічне розмежування країн використанням тієї чи іншої виборчої системи. Найбільш домінуючою виборчою системою у світі є система відносної більшості, з яких 19 у Америці та 18 в Африці. Також існує 66 країн, що використовують систему з партійними списками, з яких 17 країн із Західної Європи (рис. 4). Під час формування нижніх палат парламентів чи однопалатних парламентів пропорційна виборча система застосовується переважно більшістю країн Євросоюзу. Їй віддають перевагу у 17 з 27 країн: Австрія, Бельгія, Греція, Данія, Естонія, Італія, Іспанія, Кіпр, Латвія, Люксембург, Нідерланди, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Чехія, Швеція [7]. Голосування при цьому відбувається за партійними списками, які зазвичай (за винятком Іспанії) є відкритими. Стільки ж країн: 17 у Африці з партійними списками, та 16 у Америці. Найменша кількість країн, це по 2 з виборчими системами альтернативного голосування (2 у Океанії Австралія та Корея) та 2 без права передачі голосу (по одній Близькому Сході та Океанії).

За роки незалежності України тричі змінилась виборча формула (мажоритарна двотурова абсолютної більшості – змішана – пропорційна), магнітуда округів (450–225/1–1) і відбулося звуження бази висунення кандидатів у депутати до парламенту зі збереженням цього права лише для партій (блоків партій) та ускладнилися фінансові умови для балатування (табл. 2). Після здобуття Україною незалежності акцент було зроблено, у т. ч., на подоланні монополії на висунення кандидатів у депутати, і в 1994 р. право висунення кандидатів було надано партіям (блокам партій), трудовим колективам та громадянам України безпосередньо, а також застосовано самовисунення (у 1998 р.). Проте вже у 2002 р. громадян позбавляли права висувати кандидатів і висувати свої кандидатури самостійно. За моделлю виборів 2006 р. і позачергових виборів 2007 р. право висувати кандидатів закон залишив тільки за партіями (блоками партій). Хоча партії можуть включати до своїх списків позапартійних осіб, питання забезпечення процедур самовисунення громадян не розглядали.

Таблиця 2

Закони та зміни виборчих систем в Україні

Період	Тип виборчої системи
1998 р. Закон "Про вибори народних депутатів України" від 24.09.1997 р.	Змішана
2002 р. Закон "Про вибори народних депутатів України" від 18.10.2001 р.	Змішана
2006 р. Закон "Про вибори народних депутатів України" від 25.03.2004 р.	Пропорційна із жорсткими списками
2007 р. Закон "Про вибори народних депутатів України" від 25.03.2004 р. (зі змінами від 07.07.2005 р. та 01.06.2007 р.)	Пропорційна із жорсткими списками.
2012р.– Закон "Про вибори народних депутатів України" із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 16 жовтня 2012 року та від 16 травня 2013 року	Змішана (пропорційно-мажоритарною)

Висновки. Будь молода демократична країна повинна вибрати (або успадкувати) виборчу систему для обрання власних органів законодавчої влади. Разом з тим, в країні з усталеною демократичною системою до зміни виборчої системи може призвести політична криза, або навіть без кризи прихильники політичних реформ можуть внести питання про зміну виборчої системи в свої політичні плани. Зроблений вибір може мати як непередбачені, так і заздалегідь передбачувані наслідки. Цей вибір не

завжди виявляється найкращим для збереження здорового політичного клімату в даній країні, а в деяких випадках може також мати згубні наслідки для її демократичних перспектив. У країнах розвинутої демократії виникають проблеми, пов'язані із забезпеченням можливостей для реального суперництва політичних партій, гарантій прав конкретних кандидатів, виключенням фальсифікації результатів голосування і тиску на виборців.

Література:

1. Білоус А. Виборча система України: проблеми й перспективи вибору / А.Білоус // Політологічні читання, 1992, № 2. С. 46–52.
2. Білоус А. Виборчі системи: світовий досвід на українському ґрунті / А.Білоус // Трибуна, 2000, № 8–9. С. 22–28.
3. Закон України "Про вибори Президента України" // Урядовий кур'єр, 1999, № 54. 25 березня.
4. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про вибори Президента України" // Урядовий кур'єр, 2004, № 364. 6 квітня.
5. Закон України "Про вибори народних депутатів України" // Урядовий кур'єр, 2004, № 64. 6 квітня.
6. Європейська правова експертиза українського виборчого законодавства // Вибори та демократія, 2006, № 1. С. 19–21.
7. Наход М. Взаємозв'язок виборчих систем із моделями управління виборчим процесом у європейських країнах / М.Наход // Ефективність державного управління. 2011. Вип. 26. С. 86.
8. Павлов І. Доцільність формування районних у місті рад: аналіз підходів / І.Павлов // Державне управління та місцеве самоврядування.

- Збірник наукових праць. Вип. 4 (7) / 2010. На сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського
9. *Примуш М.* Політичні партії : історія та теорія / М.Примуш. К., 2008, Виборча система. С. 298–317.
 10. *Федоренко В.* Виборче право і виборчий процес як складники системи сучасного конституційного права України (теоретико-методологічні аспекти) / В.Федоренко // *Вибори та демократія*, 2007, № 4. С. 18–25.
 11. *Шведа Ю.* Політичні наслідки виборчих систем: теорія та зарубіжна практика / Ю.Шведа // *Віче*, 2007, № 15., № 17.
 12. *Шведа Ю.* Теорія політичних партій та партійних систем : навч. посібник / Ю. Шведа. Львів : Триада плюс. 2004. 528 с.

References:

1. Bilous A. Vy'borcha sy'stema Ukrayiny': problemy' j perspekty'vy' vy'boru/ A.Bilous // *Politologichni chy'tannya*, 1992, # 2 S. 46-52.
2. Bilous A. Vy'borchi sy'stemy': svitovy'j dosvid na ukraiyins'komu grunti / A.Bilous // *Try'buna*, 2000, # 89. S. 2228.
3. *Zakon Ukrayiny' "Pro vy'bory' Prezy'denta Ukrayiny'"* // *Uryadovy'j kur'yer*, 1999, # 54. 25 bereznya.
4. *Zakon Ukrayiny' "Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny' "Pro vy'bory' Prezy'denta Ukrayiny'"* // *Uryadovy'j kur'yer*, 2004, # 364. 6 kvitnya.
5. *Zakon Ukrayiny' "Pro vy'bory' narodny'x deputativ Ukrayiny'"* // *Uryadovy'j kur'yer*, 2004, # 64. 6 kvitnya.
6. *Yevropejs'ka pravova eksperty'za ukraiyins'kogo vy'borchogo zakonodavstva // Vy'bory' ta demokratiya*, 2006, # 1. S. 1921.
7. *Naxod M. Vzayemoz'yazok vy'borchy'x sy'stem iz modelyamy' upravlinnya vy'borchy'm procesom u yevropejs'ky'x krayinax / M.Naxod // Efekty'vnist' derzhavnogo upravlinnya*. 2011. Vy'p. 26. S. 86.
8. *Pavlov I. Docil'nist' formuvannya rajonny'x u misti rad: analiz pidxodiv / I.Pavlov // Derzhavne upravlinnya ta misceve samovryaduvannya. Zbirny'k naukovy'x prac'.* Vy'p. 4 (7) / 2010. Na sajti Nacional'noyi biblioteki' Ukrayiny' im. V. I. Vernads'kogo
9. *Pry'mush M. Polity'chni parti'i : istoriya ta teoriya / M.Pry'mush. K., 2008, Vy'borcha sy'stema. S. 298317.*
10. *Fedorenko V. Vy'borche pravo i vy'borchy'j proces yak skladny'ky' sy'stemy' suchasnogo konstytucijnogo prava Ukrayiny' (teorety'ko-metodologichni aspekty') / V.Fedorenko // Vy'bory' ta demokratiya*, 2007, # 4. S. 1825.
11. *Shveda Yu. Polity'chni naslidky' vy'borchy'x sy'stem: teoriya ta zarubizhna prakty'ka / Yu.Shveda // Viche*, 2007, # 15., # 17.
12. *Shveda Yu. Teoriya polity'chny'x partij ta partijny'x sy'stem : navch. posibny'k / Yu. Shveda. L'viv : Triada plyus. 2004. 528 s.*

Резюме:

Татьяна Карпа. ГЕОГРАФИЯ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ СИСТЕМ.

Каждое государство, исходя из своих социокультурных особенностей развития, определяется с типом собственной избирательной системы и как можно больше приспособливает ее к политико-социальным целям. Выбор избирательной системы является одним из важнейших институциональных решений любой демократической страны. Избирательная система может быть случайной или результатом необычного сочетания обстоятельств, популярной течения или исторической особенности. На нее имеет сильное влияние также прошлое и влиятельные соседние государства. Конкретная избирательная система эффективно влияет на будущее политической жизни страны.

Избирательную систему можно разработать так, чтобы обеспечить географическое представительство, установить систему национальных политических партий, обеспечить представительство региональных меньшинств, чтобы стало возможным сотрудничество согласование в многоверстовом обществе.

Сегодня в Украине нет оптимального варианта избирательной системы, который бы с одной стороны, стимулировал развитие многопартийности, а с другой – способствовало повышению как демократичности, так и эффективности политической системы. Украинское избирательное законодательство находится в постоянном динамическом движении. Специалисты – политологи прогнозируют различные сценарии развития избирательной системы, среди которых возможно и дальнейшее применение неиспользованных преимуществ одной из систем. Эффективность избирательной системы в стране определяется прежде признанием со стороны общества результатов выборов.

Ключевые слова: геопространственная организация избирательных систем, вариантность избирательных систем, принцип народовластия

Summary:

Tatiana Karpa. GEOGRAPHY OF ELECTORAL SYSTEMS.

Every state, based on their socio-cultural characteristics of development is determined from the type of electoral system and own as much as possible to adapt its political and social goals. The electoral system can be accidental or the result of an unusual combination of circumstances, popular trends or historical features, it has a strong impact as the past and influence of neighboring states, it effectively influence the future political life.

Electoral system should be developed so that in order to ensure geographical representation, to establish a system of national political parties to be represented regional minorities to make it harmonize in society.

Today in Ukraine there is no optimal variant of an electoral system that would on the one hand, stimulated the development of a multiparty system, while the other - helped to increase both democracy and efficiency of the political system. Ukrainian electoral law is in constant dynamic motion. Political analysts predict different scenarios of the electoral system, among which it is possible and further use of unused benefits of one of the systems. The effectiveness of the electoral system in the country is determined primarily by the recognition by society of election results.

The choice of electoral system is the most important decision any democratic country.

Key words: geospatial organization of electoral systems, electoral systems variability, the principle of democracy